

การฝึกอบรมทางไกลผ่านเคเบิลทีวี : มิติใหม่ของการพัฒนาข้าราชการ*

พุทธทรัพย์ มณิศรี**

การที่งบประมาณหมวดเงินเดือนของรัฐ ได้เพิ่มในอัตราที่สูงขึ้นเป็นประจำทุก ๆ ปี

สาเหตุสำคัญที่ทำให้งบประมาณหมวดนี้เพิ่มขึ้น ก็คืออัตรากำลังของข้าราชการ ซึ่งเพิ่มขึ้นเป็นประจำทุกปี

รัฐบาลทุกรัฐบาลที่ได้เข้ามาบริหารประเทศ ได้มีความพยายามอย่างมากในการ แก้ไขปัญหานี้

เริ่มแรกจากรัฐบาลของพลเอก เปรม ติณสูลานนท์

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2523 ได้มีมาตรการจำกัดให้เพิ่มจำนวนตำแหน่งได้ ไม่เกินร้อยละ 2

แต่ความเป็นจริง อาจจะพูดได้ว่า ไม่ประสบความสำเร็จ

เพราะ 10 ปี ให้หลัง คือในปีงบประมาณ 2534 ปรากฏว่าอัตรากำลังได้เพิ่มขึ้นกว่า เดิมถึง 1 เท่าตัว

คือมีอัตรากำลังทั้งสิ้น ประมาณ 2 ล้านอัตรา

ความพยายามในเรื่องการลดอัตรากำลังนี้ ได้เริ่มใหม่อีกครั้งหนึ่ง ในสมัยของรัฐบาลของนายอานันท์ ปันยารชุน

โดยกำหนดว่า ตำแหน่งใดที่ได้กำหนดไว้แล้ว แต่ยังไม่มีอัตราเงินเดือน ก็จะไม่ จัดสรรเงินให้

มาตรการนี้ ใช้ระหว่างปีงบประมาณ 2535 ถึงปีงบประมาณ 2539

คือกำหนดตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7

มาถึงรัฐบาลชุดปัจจุบัน คือรัฐบาลของนายชวน หลีกภัย

ได้กำหนดให้มีมาตรการกำหนดขนาดกำลังคนภาครัฐขึ้น

* เผยแพร่ครั้งแรกในหนังสือประจำปีของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ในปี พ.ศ. 2537

** ขณะเขียนเรื่องนี้ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

รายละเอียดของเรื่องนี้มีอยู่แล้วในหนังสือฉบับนี้

จึงไม่ขอนำมากล่าวซ้ำอีก

หากมาตรการนี้ประสบผลสำเร็จ

นอกจากอัตราการเพิ่มงบประมาณหมวดเงินเดือนจะหยุดลง

รัฐบาลก็อาจจะเพิ่มเงินเดือนข้าราชการได้มากขึ้น

และในการเพิ่มเงินเดือนของข้าราชการแต่ละครั้ง

นอกจากจะมีจุดมุ่งหมายให้ข้าราชการ ได้รับเงินเดือนที่เพียงพอต่อการครองชีพ ตามค่าครองชีพที่สูงขึ้นทุก ๆ ปีแล้ว

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของรัฐบาลอีกประการหนึ่ง ก็คือ ต้องการเพิ่มประสิทธิภาพ ในการทำงานของข้าราชการ

แม้ว่าจำนวนข้าราชการ จะเท่าเดิมหรืออาจจะลดลงได้บ้างในบางส่วนจากมาตรการกำหนดกำลังคนภาครัฐ

แต่บริการที่ให้แก่ประชาชน จะต้องดีขึ้นและมากขึ้น เพราะจำนวนประชากร ของประเทศเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี

แม้ว่าอัตราการเพิ่มของประชากรจะเท่าเดิมหรือน้อยลงก็ตาม

และแม้ว่าจะใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการทำงาน หรืออาจจะปรับปรุง ระบบการทำงานให้ดีขึ้น

แต่หากข้าราชการไม่มีคุณภาพ หรือไม่ได้รับการพัฒนาให้ทันกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือระบบการทำงานใหม่ ซึ่งย่อมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

ประสิทธิภาพในการทำงาน นอกจากจะไม่เกิดขึ้นแล้ว ยังอาจจะแย่งด้วย

พุดถึงคุณภาพของข้าราชการและการพัฒนาข้าราชการ

ก็ต้องพุดถึงสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน หรือ สพข. ของสำนักงาน ก.พ.

สพข. นั้น มีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาข้าราชการพลเรือน

14 ปี ที่ผ่านมา สพข. ก็ได้พยายามดำเนินการ ให้การพัฒนาข้าราชการพลเรือน เป็นไปอย่างมีระบบ ต่อเนื่อง และทั่วถึง

แต่ความพยายามของ สพข. ก็สำเร็จได้อยู่ในระดับหนึ่งเท่านั้น

เพราะจำนวนข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น ประมาณ 3.7 แสนราย

นั้น

สพข. สามารถดำเนินการฝึกอบรมในห้อง (Classroom Training) ได้ไม่มากนัก
 ในปีงบประมาณ 2537 สพข. จัดการฝึกอบรมในห้อง ได้เพียง 2,221 ราย เท่านั้น
 คิดเป็นร้อยละแล้วใจหาย เพราะฝึกอบรมได้เพียงร้อยละ 0.6 ของจำนวน ข้าราชการพลเรือนสามัญทั้งหมด

ความเป็นจริงนั้น สพข. ได้ตระหนักในเรื่องนี้มานานแล้วว่า ไม่อาจที่จะดำเนินการฝึกอบรมในห้องให้แก่ข้าราชการพลเรือนสามัญได้อย่างทั่วถึง

จึงได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ส่วนราชการต่าง ๆ ดำเนินการในเรื่องการฝึกอบรมและการพัฒนาข้าราชการในสังกัดอย่างจริงจังมากขึ้น

สำหรับในส่วนของ สพข. เอง นั้น

ได้พยายามใช้แนวการศึกษาผู้ใหญ่ระบบต่อเนื่อง (Continuing Adult Education) เข้ามาใช้ และได้ลงมือดำเนินการในเรื่องนี้อย่างจริงจัง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528

โดยจัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมทางไกลขึ้นหลายหลักสูตร

ใช้การติดต่อทางไปรษณีย์เป็นหลัก โดยส่งชุดฝึกอบรมไปให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

เสริมด้วยวิทยุ รวมทั้งระบบนัดพบตามสถานที่ต่าง ๆ เป็นครั้งคราว
 อย่างไรก็ตาม การดำเนินการฝึกอบรมทางไกลก็มีกระบวนการหลายประการ
 เริ่มตั้งแต่การรับสมัคร การออกใบเสร็จรับเงิน การส่งชุดการเรียนด้วยตนเองไป
 ให้ผู้สมัครเข้ารับการอบรมทางไปรษณีย์ การตรวจกระดาษคำตอบ และการออกใบประกาศนียบัตร

แม้ว่าการฝึกอบรมทางไกลจะได้ผลเกินคาด และมีผู้สนใจมากขึ้น

แต่การดำเนินการดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น ไม่อาจทำได้เต็มที่

เพราะมีข้อจำกัดหลาย ๆ ประการ

ทั้งคน ทั้งเงิน และทั้งวัสดุอุปกรณ์

สพข. จะขยายการดำเนินการให้เพิ่มมากขึ้น ก็ไม่อาจจะทำได้ตามความตั้งใจ

ในปีงบประมาณ 2537 สพข. จัดการฝึกอบรมทางไกลได้เพียง 6,665 คน เท่านั้น

แม้ว่า สพข. จะได้ขยายผลในการดำเนินการในเรื่องนี้

โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ส่วนราชการต่าง ๆ จัดการฝึกอบรมทางไกล

และส่งเสริมให้ใช้วิธีการฝึกอบรมทางไกล ตลอดจนชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ สพข. ได้ผลิตขึ้น

แต่ก็ทำได้เฉพาะในบางส่วนราชการเท่านั้น

เคยมีความคิดที่จะใช้สื่อโทรทัศน์ เพราะเป็นสื่อเดียวที่ทรงพลังที่สุด รวม คุณสมบัติของทุกสื่อไว้ได้หมดและดีกว่าสื่ออีกหลาย ๆ อย่าง

แต่ความคิดนี้ ก็มาหยุดอยู่ที่ค่าใช้จ่าย เพราะค่าใช้จ่ายสูงมาก

ไม่ว่าจะเป็นค่าเช่าเวลาของสถานีโทรทัศน์ (แม้ว่าจะเป็นสถานีโทรทัศน์ของรัฐ)

ตลอดจนค่าผลิตรายการ และค่าอุปกรณ์ต่าง ๆ

ความหวังในการใช้สื่อโทรทัศน์ เป็นสื่อในการฝึกอบรมทางไกล เพื่อให้ ข้าราชการได้มีความรู้ ความสามารถ ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีในการทำงาน เป็นความจริง

เมื่อบริษัท สยามบรอดแคสต์ติ้ง แอนด์ คอมมิวนิเคชั่น จำกัด และกลุ่มวิบูลจักร ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการเคเบิลทีวี ไทยสกายทีวี และมีความประสงค์ที่จะมีส่วนในการทำ ประโยชน์ให้แก่สังคม

ได้ติดต่อสำนักงาน ก.พ.ในการดำเนินการพัฒนาข้าราชการด้วยการฝึกอบรมทาง ไกล

และให้ออกอากาศได้ทางเคเบิลทีวีของไทยสกายทีวี โดยไม่คิดค่าเช่าเวลาแต่ ประการใด

นอกจากนี้ ยังได้ให้ความร่วมมือในการผลิตรายการด้วย

สปข. จึงได้จับมือกับไทยสกายทีวี จัดทำ "โครงการพัฒนาข้าราชการด้วยการฝึ กอบรมทางไกลผ่านเคเบิลทีวี" ขึ้น

ทั้งนี้ ดร. วิลาส สิงหวิสัย เลขานุการ ก.พ. และ คุณนิกร พรสาธิต ประธาน กรรมการบริหารบริษัท สยามบรอดแคสต์ติ้ง แอนด์ คอมมิวนิเคชั่น จำกัด และกลุ่มวิบูลจักร ได้ร่วมลงนามในข้อตกลงเบื้องต้น ระหว่างสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. กับบริษัท สยามบรอดแคสต์ติ้ง แอนด์ คอมมิวนิเคชั่น จำกัด และกลุ่มวิบูลจักร เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2537 ที่สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

และได้จัดให้มีการแถลงข่าวต่อผู้แทนของส่วนราชการและผู้แทนของจังหวัดต่าง ๆ รวมทั้งสื่อมวลชน เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2537 ที่โรงแรม ดิ เอ็มเมอรัลด์ ถนน รัชดาภิเษก

สำหรับรายการที่จะแพร่ภาพทางไทยสกายทีวี นั้น

รายการส่วนใหญ่จะเป็นรายการที่ สพข. ผลิต หรือร่วมกับไทยสกายทีวี ช่วยกันผลิต

ซึ่งมีทั้งหมด 4 ประเภท

ประเภทแรก เป็นเทปโทรทัศน์คำบรรยายของวิทยากรในวิชาต่างๆ ตาม หลักสูตรฝึกอบรมที่สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ได้จัดขึ้น เช่น หลักสูตรด้านการบริหาร การบริหารงานบุคคล การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม และการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

ประเภทที่ 2 เป็นเทปโทรทัศน์ที่ สพข. ได้จัดทำขึ้นแล้ว และจะจัดทำขึ้นใหม่ สำหรับการฝึกอบรมทางไกลโดยเฉพาะ

ประเภทที่ 3 เป็นรายการการอธิบายและชี้แจงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ตลอดจนหนังสือเวียนต่างๆ ของสำนักงาน ก.พ. ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงาน

รายการประเภทนี้ หากเป็นเรื่องที่มีจำเป็นเร่งด่วน ก็อาจจะจัดเป็นรายการสดให้ข้าราชการได้มีโอกาสสอบถามทางโทรศัพท์ได้

ประเภทที่ 4 ประเภทสุดท้ายที่ สพข. และ/หรือไทยสกายทีวี จะได้ร่วมกันผลิต ก็คือการจัดทำสื่อการพัฒนาข้าราชการด้านคุณธรรมและจริยธรรม ที่เป็นรูปธรรม โดยการนำสิ่งที่ทางราชการได้ให้บริการที่ดีแก่ประชาชนมาออกอากาศเผยแพร่

รายการประเภทนี้ นอกจากจะเป็นการปลูกฝังจิตสำนึก เป็นตัวอย่างและเป็นแนวทางที่จะกระตุ้นให้ข้าราชการในส่วนราชการอื่นมีคุณธรรมและจริยธรรมในตนเองแล้ว ประชาชนยังได้ทราบถึงการบริการที่ดีของรัฐอีกด้วย

สำหรับรายการอื่น ๆ มีอีก 2 ประเภท คือ

ประเภทแรก เป็นรายการอภิปราย การประชุมสัมมนาต่าง ๆ ที่สำนักงาน ก.พ. ส่วนราชการ หรือองค์กรต่าง ๆ ได้จัดขึ้น และได้พิจารณาแล้วเห็นว่ารายการดังกล่าวมีประโยชน์ต่อข้าราชการ

รายการประเภทที่สอง คือ รายการพัฒนาข้าราชการที่ส่วนราชการหนึ่งส่วนราชการใดได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นการพัฒนาข้าราชการในส่วนราชการนั้น ๆ โดยเฉพาะ

ซึ่งสำนักงาน ก.พ. ก็ได้ขอความร่วมมือกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ ให้ร่วมดำเนินการในเรื่องนี้แล้ว

ในการออกอากาศนั้น นอกจากการถ่ายทอดสดรายการประชุม หรือการสัมมนาที่น่าสนใจซึ่งได้ดำเนินการมาแล้วตั้งแต่เดือนกันยายน 2537

รายการอื่น ๆ จะเริ่มแพร่ภาพประมาณเดือนมกราคม 2538

เหตุที่ต้องรอให้ถึงเดือนมกราคม 2538

ก็เพราะต้องการให้มีเทปโทรทัศน์ที่พร้อมจะออกอากาศได้มากพอควร

ทั้งนี้ เพราะไม่ต้องการให้เป็นไปในลักษณะไฟไหม้ฟาง

สำหรับ โปรแกรมการออกอากาศนั้น

ข้าราชการจะทราบล่วงหน้าว่า จะมีรายการอะไรบ้าง ในเวลาใด

โดยฝ่ายไทยสกายทีวีจะเป็นผู้ประชาสัมพันธ์รายการ หลังจากได้ตกลงรายการต่าง ๆ ร่วมกับ สพข. แล้ว

อย่างไรก็ตาม ในระยะแรกคือเมื่อสิ้นปี 2537 นั้น ข้าราชการทุกจังหวัดยังไม่อาจร่วมในโครงการนี้ได้

เพราะตามแผนงานของไทยสกายทีวีนั้น จะขยายการแพร่ภาพไปสู่ส่วนภูมิภาคได้เพียง 17 จังหวัด เท่านั้น

แต่ในปี 2538 จะขยายเพิ่มมากขึ้น และทุกจังหวัดจะรับชมได้อย่างทั่วถึง

เพราะทราบว่าไทยสกายทีวี จะปรับเปลี่ยนการส่งสัญญาณภาพจากระบบ MMDS (Multi Channal Multi Point Distribution System) เป็นระบบ DTH (Direct to Home)

ระบบ MMDS คือระบบที่ยิงสัญญาณภาพจากสถานีส่งผ่าน Microwave ไปยังบ้านของผู้รับ ซึ่งติดตั้งจานสัญญาณรับภาพไว้

ระบบนี้ อาจใช้ดาวเทียมเข้าช่วยได้ แต่ต้องมีสถานีย่อยรับภาพแล้วส่ง Microwave ไปยังบ้านของผู้รับ ซึ่งต้องติดตั้งจานสัญญาณรับภาพ

ส่วนระบบ DTH นั้น คล้าย ๆ กับสถานีโทรทัศน์ทั่วไปที่ส่งสัญญาณภาพผ่านดาวเทียม

แต่ผู้รับซึ่งมีจานดาวเทียมธรรมดา ไม่อาจรับสัญญาณภาพของเคเบิลทีวีได้

จะต้องติดตั้งตัวแปลงสัญญาณภาพอีกตัวหนึ่ง จึงจะรับภาพของเคเบิลทีวีได้

ระบบ DTH จึงแก้ปัญหาสัญญาณภาพอ่อนหรือตีกันสัญญาณได้เป็นอย่างดี

และข้อมูลล่าสุดที่ได้รับทราบจากไทยสกายทีวี ก็คือ

ไทยสกายทีวีได้กำหนดจะส่งสัญญาณภาพในระบบ DTH ในเดือนพฤษภาคม 2538

ซึ่งจะทำให้ประชาชนทั่วประเทศรับสัญญาณภาพจากไทยสกายทีวีได้ หากเป็นสมาชิกของไทยสกายทีวี กลับมาเรื่องการพัฒนาตนเอง โดยการฝึกอบรมทางไกลผ่านไทยสกายทีวีนี้ รายการนี้ ข้าราชการจะต้องมีค่าใช้จ่าย เพราะการจะรับภาพสัญญาณของไทยสกายทีวีได้ จะต้องเป็นสมาชิกของไทยสกายทีวี

และจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นรายเดือน เพื่อให้ข้าราชการเสียค่าใช้จ่ายในเรื่องนี้น้อยที่สุด และได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง ได้อย่างทั่วถึง

บริษัท สยามบรอดแคสต์ติ้ง แอนด์ คอมมิวนิเคชั่น จำกัด ผู้ดำเนินการไทยสกาย ทีวี จึงคิดอัตราค่าบริการรายเดือนในอัตราที่ต่ำที่สุด โดยคิดค่าติดตั้งเพียง 2,400 บาท ในขณะที่อัตราปกติ 2,500 บาท ทั้งนี้ ได้เปิดโอกาสให้ข้าราชการผ่อนส่งรายเดือน ๆ 200.- บาท เป็นเวลา 12 เดือน ได้อีกด้วย

สำหรับค่าบริการรายเดือนจากราคาปกติเดือนละ 500 บาท ก็คิดสำหรับ ข้าราชการเพียงเดือนละ 250 บาท เรียกว่าลดครึ่งราคาทีเดียว ราคานี้อาจจะต้องเพิ่มขึ้น หากมีการปรับเปลี่ยนสัญญาณการแพร่ภาพไปเป็น ระบบ DTH (Direct to Home)

อย่างไรก็ตาม สำหรับข้าราชการทุกประเภทและลูกจ้างประจำ ก็จะเสียค่าใช้จ่ายในอัตราที่พิเศษต่ำกว่าราคาปกติ คงจะต้องขำถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการนี้อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งอาจจะกล่าวถึงประโยชน์ต่อคน 2 กลุ่ม กลุ่มแรก ก็คือข้าราชการที่เป็นสมาชิก พูดถึงประโยชน์โดยตรงก่อน ไม่ใช่ข้าราชการพลเรือนสามัญ จำนวน 3.7 แสนคน ที่สำนักงาน ก.พ. รับ ผิดชอบอยู่เท่านั้น

แต่ข้าราชการทุกประเภทและลูกจ้างประจำ จำนวนประมาณ 2 ล้านคน
หากเป็นสมาชิก จะได้ประโยชน์

จะได้ชมรายการที่ผลิตขึ้น และเผยแพร่โดยสำนักงาน ก.พ. ผ่านไทยสกายทีวีทุก
วัน ซึ่งจะมีคุณค่าทางการพัฒนาและได้สาระข่าวสารที่ดีมีประโยชน์

นอกจากนั้น อาจจะมีส่วนราชการอื่น ๆ มาร่วมกับสำนักงาน ก.พ. ด้วย โดยผลิต
รายการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาข้าราชการในกระทรวง ทบวง กรม นั้น โดยเฉพาะ

ข้าราชการก็จะได้รับประโยชน์จากรายการเหล่านั้น

สำหรับประโยชน์โดยอ้อมนั้น

ข้าราชการที่เป็นสมาชิก จะได้ชมรายการอื่น ๆ ที่เป็นสาระบันเทิงและข่าวสารที่
ทันสมัยจากช่องอื่น ๆ ทั้งหมดของไทยสกายทีวี

ซึ่งจะทำให้ได้ขยายโลกทัศน์ (Vision) ที่กว้างไกลขึ้น อันจะมีประโยชน์ทั้งต่อ
ตนเอง ต่อครอบครัว และต่อราชการ

กลุ่มที่สอง คือ บุคคลทั่วไป

ประชาชนจะได้ชมรายการที่สำนักงาน ก.พ. และส่วนราชการอื่น ๆ ช่วยกัน
ผลิต

จะได้ทั้งความรู้ สาระประโยชน์ บันเทิงและข่าวสารทันสมัย เกี่ยวกับระบบ ข้าราชการ
ข้าราชการและข่าวสารของทางราชการ

ที่สำคัญที่สุดก็คือ การให้บริการประชาชนของหน่วยงานของรัฐ

นอกจากนั้น ประชาชนจะได้มีโอกาสรับทราบถึงการปฏิบัติงานของข้าราชการ
ตลอดจนความพยายามของรัฐ ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน

อันจะทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อข้าราชการอีกด้วย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการ ร่วม
กันทำงานเพื่อประเทศชาติและประชาชน

สิ่งสุดท้ายที่จะกล่าวก็คือ

การฝึกอบรมทางไกลผ่านเคเบิลทีวีของ สพข. ร่วมกับไทยสกายทีวี ในครั้งนี้

จะดีหรือไม่ก็อยู่ที่ข้าราชการผู้สนใจและใฝ่หาความรู้เพื่อพัฒนาตัวเอง

หากได้ช่วยกันแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ

ก็จะทำให้การฝึกอบรม ตาม "โครงการพัฒนาข้าราชการด้วยการฝึกอบรมทาง
ไกลผ่านเคเบิลทีวี" ของ สพข. ประสบผลสำเร็จ

สมดังวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยทุกประการ
ก็คงต้องรอคำติชมจากท่าน
